

20 lat Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie.

Wraz z powołaniem do życia z dniem 7 lutego 1992r. kontroli skarbowej organami kontroli skarbowej zostali:

- Minister Finansów, jako naczelny organ kontroli skarbowej,
- Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, jako organ wyższego stopnia nad inspektorami kontroli skarbowej,
- inspektorzy kontroli skarbowej, jako organy pierwszego stopnia.

W ustawie określono kompetencje poszczególnych organów kontroli skarbowej. Wyłącznym i podstawowym uprawnieniem inspektora kontroli skarbowej było prowadzenie postępowania kontrolnego. W 1997r. zakres jego kompetencji rozszerzono o prawo do wydawania decyzji podatkowej, od której kontrolowanemu przysługiwało odwołanie do izby skarbowej. Tym samym wzrosła odpowiedzialność inspektorów kontroli skarbowej za wydawane rozstrzygnięcia podatkowe.

Z dniem 1 lipca 2002r. z uwagi na konieczność ujednolicenia orzekania, jak też zwiększenia roli kierownictwa administracji skarbowej w podejmowaniu decyzji, organami kontroli skarbowej zostali dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej. Natomiast inspektorzy kontroli skarbowej zachowali uprawnienie do prowadzenia postępowań kontrolnych.

Jednostkami organizacyjnymi kontroli skarbowej z dniem 7 lutego 1992r. ustanowiono urzędy kontroli skarbowej, usytuowane w 49 miastach wojewódzkich oraz Ministerstwo Finansów.

Gruntowne zmiany w zakresie terytorialnego zasięgu działania urzędów kontroli skarbowej nastąpiły z dniem 1 stycznia 1999r., w wyniku reformy administracyjnej kraju. Likwidacja starych województw i powstanie nowych, spowodowały konieczność przegrupowania potencjału ludzkiego. Z 49 urzędów pozostało 16 w ramach których utworzono 24 ośrodki zamiejscowe.

Z dniem 31 grudnia 1998 roku zlikwidowane zostały Urząd Kontroli Skarbowej w Nowym Sączu oraz Urząd Kontroli Skarbowej w Tarnowie. Pracownicy likwidowanych Urzędów Kontroli Skarbowej z terenu województwa małopolskiego zostali zatrudnieni w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie, a w Nowym Sączu oraz w Tarnowie powstały ośrodki zamiejscowe. Na dzień 31 grudnia 2011 roku w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie zatrudnionych było 405 pracowników.

W 1998r. działalność urzędów wzmocniono poprzez powołanie komórek wywiadu skarbowego. Od tego momentu kontrola skarbową ma możliwość uzyskiwania w drodze czynności operacyjno – rozpoznawczych, informacji o dochodach, obrotach, rzeczach i prawach majątkowych podatników.

Nowelizacja ustawy o kontroli skarbowej z 2002r. przyniosła kolejne istotne zmiany w zakresie jej funkcjonowania. W wyniku zniesienia Inspekcji Celnej, na kontrolę skarbową przeniesiono obowiązki, polegające między innymi na sprawdzaniu zgodności z prawem przywozu towarów dopuszczonych do obrotu na polskim obszarze celnym lub mających inne przeznaczenie celne oraz wywozu za granicę, a także na kontroli i ujawnianiu towarów nielegalnie wprowadzonych na polski obszar celny.

Utworzono jednocześnie komórki realizacyjne, składające się z pracowników o odpowiednim przygotowaniu fizycznym, posiadających uprawnienia do stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Ich zadaniem, oprócz funkcji ochronnych, jest współpraca z Policją, Strażą Graniczną czy też Służbą Celną w celu wykrycia i likwidacji przestępczej działalności gospodarczej, prowadzonej w postaci nielegalnej produkcji i przywozu alkoholu, paliw czy papierosów.

Od chwili przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej kontrola skarbową wykonuje audyt środków pochodzących z jej budżetu, sprawdzając między innymi skuteczność funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli,

prawidłowość i zgodność z planem wydatków oraz wywiązywanie się z warunków finansowania pomocy. Audyty i kontrole przedsięwzięć finansowanych ze środków unijnych przeprowadzane są zarówno w instytucjach udzielających pomocy, jak i u jej beneficjentów.

Realizując powierzone zadania kontrola skarbową ściśle współpracuje z administracją podatkową, prokuraturą, policją, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Strażą Graniczną, Służbą Celną i innymi organami. Współpraca ta przynosi wymierne efekty w zakresie ujawniania i eliminowania przestępstw i wykroczeń skarbowych. Współdziałanie polega na wymianie informacji oraz prowadzeniu wspólnych działań, bądź wzajemnej pomocy w wykonaniu ustawowych zadań.

Rosnąca obecność przedsiębiorstw międzynarodowych na polskim rynku i przystąpienie Polski do Unii Europejskiej postawiły kontroli skarbowej nowe wyzwania, związane z prowadzeniem postępowań wobec przedsiębiorców działających w wielu krajach. Wykonywanie skutecznych kontroli u tych podatników wymaga ścisłej współpracy z instytucjami skarbowymi i celnymi innych państw. Koordynacją współpracy pomiędzy administracjami europejskimi zajmuje się program unijny Fiscalis, utworzony w celu poprawy działania systemów podatkowych europejskiego rynku wewnętrznego na drodze wzajemnej współpracy i pomocy. W ramach programu organizowane są staże urzędników, seminaria i szkolenia oraz kontrole wielostronne. Udział poszczególnych Państw Członkowskich w programie Fiscalis i kontrolach wielostronnych jest dobrowolny, a najczęściej kontrolowane zagadnienia dotyczą cen transferowych oraz tzw. „przestępstw karuzelowych” dotyczących wyłudzeń podatku VAT.

Osiągnięcia i efekty działań Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie.

Dwadzieścia lat funkcjonowania kontroli skarbowej to okazja do podsumowania wyników i osiągnięć Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie.

Analizując wyniki postępowań kontrolnych prowadzonych w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o kontroli skarbowej nie sposób nie zauważyć sukcesów w kontrolach podmiotów działających w branży obrotu paliwami płynnymi, złomem, kontrolach osób fizycznych w zakresie nieujawnionych źródeł przychodów, prowadzenia niezarejestrowanej działalności gospodarczej, podmiotów dokonujących fikcyjnych wewnątrzspółnotowych dostawy towarów i eksportu towarów oraz podmiotów wprowadzających do obrotu puste faktury VAT.

W latach 1992 - 2011 pracownicy Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie przeprowadzili 27.634 postępowań kontrolnych. W toku prowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości skutkujące uszczupleniami podatkowymi na łączną kwotę 3,5 miliarda złotych, w tym podatek VAT 1,7 miliarda złotych, podatek akcyzowy 690 milionów złotych, podatek dochodowy od osób fizycznych 442 milionów złotych oraz podatek dochodowy od osób prawnych 644 milionów złotych.

Fikcyjne wewnątrzspółnotowe dostawy złomu do nieistniejących podmiotów na terytorium innych państw Unii Europejskiej opodatkowane preferencyjną stawką podatku VAT 0 %, puste faktury VAT wystawiane przez podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej legalizujące zakup złomu niewiadomego pochodzenia to najczęściej stwierdzone nieprawidłowości w trakcie prowadzonych kontroli skutkujące milionowymi uszczupleniami skarbu państwa w zakresie podatku od towarów i usług oraz w podatkach dochodowych. W ramach kontroli podmiotów prowadzących działalność

gospodarczą w zakresie obrotu złomem w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie podatku od towarów i usług w łącznej kwocie 104 milionów złotych.

Efektem 714 kontroli prowadzonych w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie w zakresie nieujawnionych źródeł przychodów są ustalenia w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej kwocie ponad 100 milionów złotych.

Jednym z nieuczciwych sposobów zaniżania zobowiązań podatkowych w podatkach dochodowych oraz podatku od towarów i usług jest posługiwanie się fakturami VAT nie dokumentującymi rzeczywistych transakcji gospodarczych. W toku postępowań kontrolnych prowadzonych w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie stwierdzono 21.553 przypadki wystawienia pustych faktur VAT na łączną kwotę netto 1,1 miliarda złotych oraz podatek VAT 197 milionów złotych.

Wysoki procent osób nierejestrujących faktycznie prowadzonej działalności gospodarczej odnotowano w przypadku handlu za pośrednictwem portali internetowych, w branży usług budowlano remontowych, w obrocie paliwami płynnymi oraz w zakresie obrotu nieruchomościami. Stwierdzone uszczuplenia w zakresie nie zarejestrowanej działalności gospodarczej z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku od towarów i usług w ramach kontroli prowadzonych w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie szacowane są na poziomie 122 miliony złotych.

Na szeroką skalę pracownicy Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie podejmowali działania prowadzące do ujawnienia naruszeń przepisów związanych z obowiązkiem ewidencjonowania obrotów ze sprzedaży towarów i

usług przy zastosowaniu kas rejestrujących. Liczba przedsiębiorców obowiązanych do rejestrowania sprzedaży za pośrednictwem kas fiskalnych, obroty osiągane przez te podmioty w skali kraju, a tym samym potencjalne wpływy do budżetu państwa, wskazują jak ważnym zadaniem jest sprawdzanie, czy podatnicy rzetelnie wywiązują się z powyższego obowiązku. Efektem stwierdzonych nieprawidłowości są nałożone mandaty karne. W latach 2001 – 2011 wystawiono ponad 34 tysiące mandatów na łączną kwotę blisko 6,7 milionów złotych.

Następstwem stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości są postępowania karne skarbowe, wszczynane w sytuacji uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego i mające na celu pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców ujawnionych czynów. Od 2001 do końca 2011 roku inspektorzy kontroli skarbowej przeprowadzili łącznie prawie 4 tysiące takich postępowań. Efektem tych działań są między innymi orzekane przez sądy kary grzywny. Tylko w latach 2001 – 2011 łączna ich kwota wyniosła blisko 2 miliony złotych.

W 2008r. Urząd Kontroli Skarbowej w Krakowie podjął ścisłą współpracę z administracją podatkową Włoch. W wyniku podjętej współpracy włoskie władze podatkowe wykorzystując materiały przekazane przez tut. Urząd i stwierdziły, że podatnik z Włoch zaniżył w ciągu 2 lat podatkowych dochody o kwotę 746 tyś Euro.

W styczniu 2010r. zakończyła się kontrola wielostronna, w której brali udział pracownicy Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie. Postępowania kontrolne zostały przeprowadzone jednocześnie w Finlandii, Irlandii, Polsce, Szwecji oraz Wielkiej Brytanii. Jednoczesne działania kontrolne skutkowały m.in. weryfikacją zeznań podatkowych obywateli Polski pracujących w Finlandii zobowiązanych do złożenia rozliczenia rocznego w Polsce z tytułu

wykonywanej pracy za granicą. Efektami kontroli wielostronnej były ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego w łącznej wysokości przekraczającej 4 miliony EURO.

W toku kontroli wydatkowania środków publicznych, których przedmiotem zainteresowania były między innymi takie zagadnienia, jak wykorzystanie dotacji budżetowych otrzymywanych na realizację określonych zadań, prawidłowość udzielania zamówień publicznych, stwierdzono nieprawidłowości na łączną kwotę 3 milionów złotych. Do najczęściej ujawnianych przez kontrolę skarbową nieprawidłowości związanych z wydatkowaniem środków publicznych zaliczyć należy – naruszenie przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, - nieprawidłowe lub niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji, - przekroczenie zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych, - nieterminowe regulowanie składek ZUS, - zawyżanie części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

Z wniosków pracowników Wywiadu Skarbowego Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie zrealizowano postępowania kontrolne, w których ustalenia podatkowe wyniosły 425 milionów złotych.

Jednym z zadań realizowanych przez Urząd Kontroli Skarbowej w Krakowie był audyt gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegającymi zwrotowi środkami z innych źródeł zagranicznych. W dniu 2 grudnia 2011r. opublikowano Sprawozdanie roczne Europejskiego Trybunatu Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu Unii Europejskiej za rok budżetowy 2010. Przedmiotowe sprawozdanie jest najważniejszą publikacją Trybunału, w której dokonuje się szczegółowej oceny wykonania całego budżetu Unii Europejskiej. Europejski Trybunał

Obrachunkowy ocenił również pracę Instytucji Audytowych za 2010 rok dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności (FS). Ocena systemów Instytucji Audytowych ma kluczowe znaczenie, ze względu na fakt, iż instytucje te pełnią zasadniczą rolę, jeżeli chodzi o zapewnianie prawidłowości wydatków w poszczególnych państwach członkowskich. Odpowiadają one za weryfikację skuteczności funkcjonowania krajowych systemów zarządzania i kontroli oraz za przedstawienie Komisji Europejskiej rocznych sprawozdań audytowych i opinii. Polska Instytucja Audytowa została oceniona najlepiej spośród badanych Instytucji Audytowych w 7 krajach członkowskich. Wyróżnienie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dla Polskich Instytucji Audytowych to również sukces Wydziału Audytu Środków Pochodzących z Unii Europejskiej oraz Innych Źródeł Zagranicznych w Urzędzie Kontroli Skarbowej w Krakowie.

Wyzwaniem na przyszłość dla kontroli skarbowej jest postępująca globalizacja, a wraz z nią rozszerzanie prowadzonej działalności poza granice kraju. Skuteczne nadążanie za tymi procesami wymaga pogłębiania międzynarodowej współpracy na gruncie zwalczania przestępczości podatkowej. Już dzisiaj odnotowujemy aktywny udział Polski w kontrolach wielostronnych, a nawet pełnienie w jednej z nich roli koordynatora.

Podsumowując zakres realizowanych zadań, dotychczasowe osiągnięcia i kierunki rozwoju należy stwierdzić, że rozpoczynająca trzecią dekadę funkcjonowania kontrola skarbowa jest służbą zapewniającą bezpieczeństwo polskiego systemu finansowego, a zatem ze wszech miar niezbędną i uniwersalną.

Wojciech Lewandowski
Rzecznik prasowy
Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie